

Wereldvluchtelingendag ~ In 2000 stelden de Verenigde Naties een speciale dag in voor vluchtelingen. Om meer begrip te creëren én om hun bijdrage aan de vrede te vieren. Wereldvluchtelingendag wordt in meer dan honderd landen gevierd.

Tadese ontdekte talent voor leren in Leeuwarden **3**

President van de Talysh woont in Nederland **4**

Bij Beletse moet alles snel: fietsen, leren en eten **8**

Met de klok mee: Mully Namulinde, Mahmoud Seblini, Asmaa Tabanja en Mohammad Reza Rahimi op Into the Great Wide Open, Oerol en Welcome to the Village. FOTO'S BECHIR CHAKROUN

‘Festivals nodigen uit tot samenwerken’

Als een festival een minisamenleving is, dan bewijst New Faces dat integreren kan. “Als je mensen laagdrempelig laat samenwerken, gaat het vanzelf,” stelt Hooman Nassimi.

De afgelopen twee jaar motiveerde hij festivalorganisatoren om nieuwkomers als vrijwilligers mee te laten draaien op de grote festivals in Friesland. “Er was er niet één die vroeg ‘waarom?’. Ze willen allemaal heel graag, maar vaak weten ze niet hoe.” New Faces ontwikkelde daarom een toolkit voor organisatoren die het voorbeeld van de noordelijke festivals willen volgen.

Het idee ontstond in 2017. Een aantal vrijwilligers die actief waren in de noodopvang voor vluchtelingen in Leeuwarden had contact met Welcome to the Village over vrijwilligerswerk voor vluchtelingen. Hooman besloot zich voor dit initiatief in te zetten. “Het festival had vijfhonderd vrijwilligers en niet één nieuwkomer, terwijl er op dat moment honderden vluchtelingen in Friesland waren.”

Het was kort dag en er moest veel worden geïmproviseerd, maar het lukte. En iedereen was enthousiast. De organisatoren, de andere vrijwilligers, maar vooral de nieuwkomers. “Voor sommigen was het een levensveranderende ervaring. Van een aantal krijg ik er nu nog mails over. Ik had niet verwacht dat het zoveel impact zou hebben.”

In 2018 breidde hij het initiatief samen met Matthea de Jong van Iepen Up uit naar andere festivals: Oerol, Into the Great Wide Open, Eurosonic Noorderslag en Explore the North. Wijs geworden door de lessen in Leeuwarden, nam hij nu ver van tevoren contact op met de organisatoren. “Bij Welcome to the Village moesten we bijvoorbeeld op het allerlaatste moment nog tenten en slaapzakken regelen, want die hebben nieuwkomers niet.”

Het is belangrijk dit soort praktische zaken goed te regelen. Maar daarnaast blijkt het volgens Hooman keer op keer verrassend eenvoudig nieuwkomers op te nemen in de vrijwilligersgroep. “Elk festival dat het een

‘Elk festival dat het een keer heeft gedaan, zegt het een volgende editie weer te doen’

keer heeft gedaan, zegt het een volgende editie weer te doen. De grootste uitdaging is het vinden van mensen. Organisatoren hebben vaak geen nieuwkomers in hun netwerk.” Dat maakt de uitwisseling volgens hem ook zo waardevol. Als een festival eenmaal met vluchtelingen en statushouders heeft gewerkt, dan zijn de contacten gelegd en wordt het vervolg nog makkelijker. De eerste vrijwilligers zijn de ambassadeurs voor nieuwe nieuwkomers.

Onder de naam New Faces rollen Hooman en Matthea de samenwerking tussen festivals en nieuwkomers dit jaar nog verder uit. Elk festival in Nederland kan er met de toolkit die ze hebben samengesteld, mee aan de slag. Op veel plaatsen gebeurt dat inmiddels, ook door grote namen in festivalland, zoals Wonderfeel en

Motel Mozaïque. En dat is belangrijk, aldus Hooman. Uit het impactonderzoek dat New Faces vorig jaar door de Rijksuniversiteit Groningen liet uitvoeren, blijkt dat deelname aan de festivals het sociale netwerk van nieuwkomers vergroot. “Dat is de sleutel naar werk.”

Wat Hooman betreft is dat ook voor de festivals en andere culturele organisaties de volgende stap. “Nu werken zij nog vooral met vrijwilligers, maar wij streven ernaar dat festivals ook meer nieuwkomers opnemen in de programmering en inhuren als betaalde medewerkers, bijvoorbeeld voor de catering. Het Oranjewoudfestival heeft al toegezegd dat ze volgend jaar hun podium openstellen.”

Zijn doel is dat uiteindelijk alle organisaties van evenementen, maar ook poppodia en theaters, een afspiegeling zijn van de samenleving. “Ik hoop dat ik over vijf jaar werkloos ben en moet nadenken over een grote carrièreswitch omdat inclusief standaard is geworden.”

De toolkit van New Faces is gratis te downloaden op www.newfacesatfestivals.nl.

Even wennen

Op Oerol begeleidde ze publiek naar de locaties van de voorstellingen. Op Welcome to the Village (WTTV) hielp ze bij de entree. De Syrische Asmaa Tabanja zag vorig jaar een berichtje op Facebook en meldde zich direct aan voor vrijwilligerswerk op de festivals. “Het is goed voor m’n taal.”

Voor sommige bezoekers van WTTV was het even wennen, vertelt ze. “Dan zagen ze mij en gingen ze naar mijn collega. ‘Je mag ook hier komen hoor’, zei ik dan.” Ze kan er wel om lachen. Maar dat ligt ook in haar aard. Want ook over de eindeloze regen op Oerol praat ze met humor. “Ja, ik wist wat kamperen was. Ik heb drie maanden in Griekenland in een tentenkamp geleefd. Maar nee, ik vond het op Oerol niet vervelend omdat het me daaraan herinnerde. Wel omdat we bijna zijn weggespoeld,” vertelt ze met een stralende lach.

Ook aan de keer dat ze zelf een locatie bijna niet kon vinden, omdat die verstopt lag onder een brug, denkt ze met een glimlach terug. Ze heeft veel geleerd. Niet in de laatste plaats van haar Oerol-coach Arthur. “Hij heeft me zo goed begeleid.”

Een taal spreken leer je alleen door doen

Tussen gedichten, versjes en de boeken van Freud, krijgen vluchtelingen elke dag in dbieb de kans om hun Nederlands te verbeteren.

Het vrijwilligersteam Taal- en cultuurondersteuning van Amaryllis begeleidt elke week kleine groepjes nieuwkomers bij het leren van de Nederlandse taal. Zo vergroot het team de zelfredzaamheid en geeft het nieuwkomers meer zelfvertrouwen en positieve ervaringen.

Elke doordeeweekse ochtend komen de begeleiders en vluchtelingen bijeen rond een lange rechthoekige tafel. Meerdere deelnemers wandelen rustig naar binnen. Ze zijn afkomstig uit verschillende landen waaronder Eritrea, Syrië, Afghanistan en Egypte. Als de meesten aanwezig zijn, kunnen ze beginnen en worden ze opgedeeld in groepen. Elke groep is afgestemd op het taalniveau van de deelnemers, waardoor iedereen actief mee kan

doen. Iedere begeleider heeft een andere stijl van leren. Zo stelt de ene begeleider gericht vragen en laat de ander de deelnemers onderling over een onderwerp praten.

Af en toe wordt de geconcentreerde stilte onderbroken door een lach

Van de tv en radio leer je alleen luisteren, vertellen de nieuwkomers. Daarom komen ze zo graag naar dbieb. Hier kunnen ze de taal echt leren spreken. Het moeilijkste van een nieuwe taal, vinden ze allemaal. En praten leer je alleen door het te doen. Daar beginnen de meeste groepjes dan ook mee. In een groepje in de hoek gaat het gesprek over alledaagse bezigheden. Een deelnemer vertelt over zijn werk, een ander over de vakantie en een derde doet verslag van zijn tentamen. 'Nu

werk ik nog bij een schoonmaakbedrijf, maar na de zomer wil ik hotelmanagement studeren.' Na een half uurtje praten, is het tijd om met de theorie bezig te gaan. Met opdrachten uit een lesboek voor Nederlands als tweede taal, maken de nieuwkomers zich de woordenschat eigen. Af en toe wordt de geconcentreerde stilte onderbroken door een lach. Een grap is ook taal.

De vrijwilligers behandelen niet alleen taal, maar ook cultuur. Van geschiedenis tot slaap- en eetgewoontes. Al pratend ontdekken de cursisten en de begeleider waarin de cultuur van de landen van herkomst en de Nederlandse verschillen. Wie de draad dreigt kwijt te raken, wordt onmiddellijk geholpen door medecursisten. Dat valt niet altijd mee. Want leg maar eens uit waarom paprika's hier in een glazen huis groeien omdat het buiten te koud is. Daar komen veel armen en benen bij te pas.

Waarom onderdrukkers de vrije pers haten

Geen mensensoort dat de betekenis van een vrije pers beter begrijpt dan dictators en andere autoritaire leiders. Altijd en overal proberen ze greep te krijgen op de informatie zoals die op televisie, radio en internet en in gedrukte media te vinden is.

De middelen die ze daarvoor inzetten variëren van kleine pesterijen en intimidatie tot gevangenneming, marteling en zelfs moord. Al die variaties zijn ook in huidige wereld dagelijkse praktijk.

In de Verenigde Staten weigert president Trump sommige journalisten de

toegang tot persconferenties of hij reageert op hun vragen met de beschuldiging dat ze onbetrouwbaar zijn. 'Leugenaars, verspreiders van fakenews.' Zo probeert hij het gezag van kritische media te ondermijnen. Zijn collega Poetin is al wat verder. In Rusland zijn er naast de staatstelevisie praktisch geen andere bronnen overgebleven. Onderweg naar die voor hem comfortabele toestand zijn er ook een paar journalisten vermoord, maar daar weet Poetin zelf natuurlijk niets van. Erdogan laat in Turkije journalisten gewoon opsluiten.

Met de mond belijden deze leiders dat ze heus wel voor democratie zijn, inclusief de rechten die daarbij horen. In een autoritair geleid land als China doen ze daar niet krampachtig over. Eén natie, één partij en één soort pers. Dreigen er via bepaalde sociale media ook andere geluiden binnen te sluipen? Nou, dan doen we die op slot.

Autoritaire leiders van elke categorie willen alles controleren, alles in eigen hand hebben. Daar passen onafhankelijke journalisten niet bij. Die zijn niet alleen maar lastig maar zelfs

'In de Verenigde Staten weigert president Trump journalisten de toegang tot persconferenties'

bedreigend omdat ze naar boven brengen wat het regime nu juist verborgen wil houden. Of het nu gaat om corruptie en zelfverrijking of gewelddadige onderdrukking van de oppositie, het wordt een stuk gemakkelijker zonder pottenkijkers. Daarom haten onderdrukkers de vrije pers.

Het werk van Amnesty International is een vorm van bijzondere journalistiek. Ze onderzoekt en signaleert wereldwijd schendingen van de mensenrechten en rapporteert daarover. Daarom haten onderdrukkers ook Amnesty. Dat onderzoekswerk gebeurt onder dezelfde bedreigingen en met dezelfde risico's die journalisten in die landen ondervinden. Amnesty en de (vrije) pers zijn bondgenoten in de strijd voor een open, vrije samenleving.

Rimmer Mulder, oud-hoofdredacteur Leeuwarder Courant

HOE IK TALENT VOOR HET LEVEN KREEG

www.talentvoorhetleven.nl

Voor dit landelijk theaterproject zijn we in Leeuwarden op zoek naar 25 statushouders die het leuk vinden om mee te spelen in de voorstelling. Meer informatie en selectiedagen vind je op de website.

DEELNEMERS GEZOCHT

Slaap lekker

Ik kon niet slapen. Hoe ik ook sportte, liep, zwom, las, naar muziek luisterde, me concentreerde op mooie dingen, het lukte niet. Esther vertelde mij dat er cursussen bestonden om te leren slapen. Zij had er ooit een gevolgd, toen ze verliefd was op haar ex. Zo kwam ik bij de slaapcursus terecht.

De meeste cursisten waren vrouwen; er waren eenentwintig cursisten om precies te zijn en slechts vier van hen waren mannen. De vrouw die de cursus gaf was heel spiritueel. Haar ingevallen gezicht was omlijst door lange grijze haren, die waren getrouwd met een kam en nooit waren vreemdgegaan met een schaar. Ze droeg kleurrijke hippieklaren.

De eerste week leerde ze ons hoe we moesten ademen. 'Adem in, adem uit.' Ze leerde ons dat we moesten letten op de lucht die we inademen en de lucht die we uitbliezen. Zo leerde ik dat ik in Nederland geen zuurstof inademde, maar water. De tweede week vroeg de vrouw ons of wij goed hadden geslapen. Een domme vraag, want als we goed hadden geslapen, zouden we de cursus niet meer volgen. Die les leerde ze ons hoe we als een Boeddha moesten zitten; met onze billen moesten we de grond onder ons voelen en niet de grond zoals die op een andere plek zou kunnen zijn. Ze leerde ons dat dat heel belangrijk was, dat je dan nooit met je gedachten ergens anders kon zijn. Aan het einde van de les hing geen kont meer tussen hemel en aarde, liep niemand in gedachten op een ver strand, bevond niemand zich in een storm. Voor de derde les begon vroeg de lerares ons opnieuw of we goed hadden geslapen. Eén man was niet komen opdagen. Wij wisten dat hij wel goed had geslapen. Nadat we hadden geleerd hoe we moesten ademen en zitten, vertelde de vrouw ons dat die week het belangrijkste zou gebeuren. We zouden praten over de reden dat we niet konden slapen. Eén voor één stond iedereen op en vertelde zijn verhaal.

Eén voor één stond iedereen op en vertelde zijn verhaal

Petra vertelde dat de dood van Joepie haar wakker hield, maar ze geloofde wel dat Joepie, haar hondje, in de hemel was. Samantha vertelde dat ze niet kon slapen omdat ze voor de grap met een vriendin had gezoend. Ze had het lekker gevonden en was nu in de war, ze wist niet meer of ze op mannen of op vrouwen viel. Saskia kon niet slapen omdat ze eigenlijk geen veertig uur per week meer wilde werken maar minder kon niet, omdat ze net een huis had gekocht. Jennifer zei dat ze niet kon slapen omdat haar vriend voor drie maanden naar Afrika was gegaan. Ze was gewend aan zijn geur bij haar in bed, maar zijn t-shirt rook niet meer naar hem. Willem kon niet slapen omdat hij verliefd was, maar hij wist niet op wie. Thea vertelde dat ze niet kon slapen omdat Morris was weggelopen. Ze had hem niet teruggevonden, terwijl ze op alle muren in de stad A4'tjes had opgehangen met een foto van de kat en haar naam en adres erbij. Mieke kon niet slapen omdat ze na elke verjaardag meer op haar moeder leek.

Toen was ik aan de beurt. Ik stond op en vertelde dat ik niet kon slapen omdat ik soms gebons op de deur hoorde, het was de geheime dienst die mijn broer kwam halen; omdat ik niet wilde dromen over de keer dat ik als kind op een plein verplicht naar de executie van een paar dienstweigeraars moest kijken; omdat op mijn achtste een raket bijna ons huis raakte en verderop dertig families doodde; omdat mijn neef onthoofd was door de fundamentalisten en mijn familie wel zijn lichaam had gevonden, maar niet zijn hoofd.

Ik wilde doorgaan, maar het snurken werd te luid

Ik hoorde gesnurk en zag dat sommige medecursisten diep in slaap waren gevallen. Anderen gaapten of keken met zware oogleden naar mij. Ik ging verder. 'Waarom ik vooral niet kan slapen, is omdat mijn broertje sigaretten ging halen en terugkwam met een kogel in zijn borst en knie. Mijn oudste broer is volledig verbrand door een aanslag en stierf, en mijn gevluchte broer zit vast in Turkije met zijn drie kinderen en vrouw, en ik ben bang dat hij toch de oversteek naar Europa zal wagen in een bootje en zal verdrinken, zoals een vriend van hem met zijn pasgeboren kindje. Wij zijn sjieten en mijn familie in Irak woont tussen de soennieten in Bagdad en elke dag ben ik bang dat ik gebeld zal worden en dat ze zullen zeggen dat ze allemaal omgebracht zijn, en...'

Ik wilde doorgaan, maar het snurken werd te luid. Ik keek om me heen. Iedereen was in slaap gevallen, ook de lerares. Teleurgesteld verliet ik de klas. Volgens mij kan ik een cursus geven die mensen leert slapen, maar mij zal het zelf niet lukken.

Rodaan Al Galidi (1971) vluchtte uit Irak en kwam in 1998 in Nederland terecht. Hier vroeg hij asiel aan. Om de taal te leren, ging hij schrijven. Vanaf 2000 publiceerde hij verschillende gedichten en romans. Met zijn boek 'De autist en de postduif' won hij in 2011 de Europese Unie-prijs voor de letteren voor Nederland. In datzelfde jaar zakte hij voor zijn Nederlandse inburgeringstoets.

In 'Hoe ik talent voor het leven kreeg' (2016) beschrijft Al Galidi het leven in een asielzoekerscentrum. Lekker slapen komt uit 'Duizend-eneen nachtmerries', een bundel korte verhalen uit 2017. Al Galidi kreeg in 2007 eindelijk asiel.

FOTO WRITERS UNLIMITED / SERGE LIGTENBERG

Tadese ontvluchtte Eritrea en ontdekte hier zijn talent

‘Ik wist niet dat ik goed kon leren’

Wil je een chocolaatje? Nee, dank je, ik ben aan het vasten. Dat is een belangrijk onderdeel van de orthodox christelijke (Tewahedo) kerk van veel Eritreeërs. Op woensdag, vrijdag en de 40 dagen voor Pasen. Vasten is moeilijk, maar je wordt er een positief mens van.

En positief is Tadese. In Eritrea woonde hij in een dorpje waarin iedereen geiten hield. Ze hadden er meer dan vijftig en hij kende elke geit bij naam. Samen met zijn broer bracht hij ze elke dag naar de bergen, een half uur lopen. Er moest goed op de geiten worden gepast, uitkijken voor vossen bijvoorbeeld, en zorgen dat ze weer veilig thuis kwamen.

Omdat hij niet zijn leven lang in het leger wilde, zoals dat gaat in Eritrea, vluchtte hij in 2015 naar Europa. Van Nederland had hij nog nooit gehoord. Dat kwam pas in Italië. Hij was 17 toen hij hier aankwam, maar de IND heeft er 19 van gemaakt, zegt hij, zodat hij nu al 23 is en niet 21. Zonder geboorteakte of ander bewijs is dat niet meer te veranderen.

In 2016 kreeg hij een woning in Leeuwarden en kon de inburgering beginnen. Zo snel mogelijk Nederlands leren was zijn doel. Naast inburgeringslessen extra lessen in de noodopvang en later in de bibliotheek. Zijn geheim: hou in het begin de grammatica goed bij, dan is het niet zo moeilijk. En durf te vragen! Praktisch oefenen deed hij als vrijwilliger in zorgcentrum Ab-

bingahiem. Afgelopen september kon hij zelfs al beginnen met de mbo-opleiding Zorg en Welzijn. “Ik wist niet dat ik zo goed kon leren”, zegt hij lachend.

Voor die opleiding loopt hij stage in Franeker bij ouderen. De mannen bijjarten graag en dat kan hij nog niet van hen winnen. Ook leert hij daar af en toe een woordje Fries. Het eerste woord was “bytsje” (beetje). En geheugentrainingspellen. Lastige vragen, maar leerzaam. Zo weet Tadese nu dat de Bonifatiuskerk in Leeuwarden de hoogste kerk is van Friesland!

Het eerst woordje Fries dat hij leerde was ‘bytsje’

Een baan heeft Tadese ook gevonden bij bakkerij Borgesius. In de zomervakantie nachtdiensten, en nu nog elke dag 2,5 uur, behalve op de zaterdag. Die dag is voor de kerk. Het geloof dat je als kind meekrijgt, kun je toch niet zomaar achter je laten?

Wat hij in Nederland mist is het feestvieren met de hele familie. Wel zestig mensen die ook allemaal blijven slapen, de mannen soms buiten. Gevierd worden voornamelijk kerkelijke feestdagen, zoals Pasen en Kerstmis. Verjaardagen niet, behalve de eerste.

Zulke dingen zijn wel eens moeilijk. De eerste tijd in Nederland sliep hij slecht en droomde hij van de gevaarlijke

vlucht. Ook nu zijn er nog moeilijke momenten, bijvoorbeeld toen zijn vader ziek werd. Maar, zegt Tadese, als je van tevoren inschat welke problemen je kunt verwachten, schrik je er minder van.

Het grappigste wat hij meemaakte was met vrienden in een supermarkt. Ze wilden de winkel uit, maar het poortje was dicht. Toen klommen ze er overheen, niet wetend dat dat de ingang was. Dat was echt grappig. Tadese lacht graag en kijkt de toekomst zonnig tegemoet.

Hub verbindt om kans op werk te vergroten

Slechts een kwart van de asielzoekers heeft na drie jaar een baan. De Sociaal-Economische Raad (SER) riep de politiek eind mei op vluchtelingen met een status beter te ondersteunen om de kans op werk te vergroten. Dat is precies wat stichting Learning Hub Friesland en SpareSpace met hun nieuwe initiatief van plan zijn.

Met een intensief begeleidingstraject willen ze honderd mensen voor wie de kansen niet 1-2-3 voor het oprapen liggen, helpen om werk te vinden of een eigen onderneming te starten. Nieuwkomers zijn bijzonder welkom. “Het initiatief biedt deelnemers de kans een sociaal-professioneel netwerk op te bouwen en ondernemingsvaardigheden te ontwikkelen, vertellen Frank Hiddink

Wereldvluchtelingendag

Het is vandaag Wereldvluchtelingendag. Voor mij is dat een dag met een dubbel gevoel. Het herinnert mij aan mijn land. Maar het is ook een dag waarop wij ons verhaal kunnen vertellen. Om te laten zien wie wij zijn.

Mensen denken vaak dat wij zielig zijn. Dat zijn wij niet. Eerder het tegenovergestelde. Wij doen ons best om hier te integreren. Hoe moeilijk de situatie soms ook was, wij gaan door. We weten wat we willen en wat we kunnen, maar daar hebben we soms wel ondersteuning bij nodig.

Als vluchteling ga je onvoorbereid weg. Je vertrekt en je weet niet waar de reis je brengt. Dat betekent dat je ook niets weet van het land waar je terecht komt. Je hebt niet van tevoren van alles gelezen over de cultuur en de gewoonten. Je moet van nul beginnen.

Taal is ons grootste obstakel. Het zorgt ervoor dat we vaak worden onderschat. ‘Ga maar naar het MBO’, wordt er dan gezegd. Daarom is het belangrijk dat er organisaties zijn als Edu4u. Een organisatie door en voor vluchtelingen die ons helpt om op ons eigen niveau te kunnen studeren. Het team van Edu helpt mij met bijles. Door hun hulp kan ik in nu VWO-examen doen in alle bèta vakken. Ik doe jaar 4, 5 en 6 in één jaar. Zo kan ik me volgend jaar inschrijven voor geneeskunde. Een studie die ik in Syrië zou gaan studeren, als er geen oorlog was.

Wij krijgen weinig kansen om ons te bewijzen. Op deze dag zou ik alle Nederlanders willen oproepen: verdiep je in onze verhalen. Ga vandaag eens in gesprek met een vluchteling. Probeer je in zijn of haar situatie te verplaatsen. Oordeel niet te snel.

Niemand wil oorlog of een slechte situatie. Wij hadden dromen en een toekomst. Die verloren we toen we moesten vluchten. We hadden geen keuze. Die hebben we nu wel en die willen we benutten. Nieuwe dromen maken. Dat kan alleen als mensen ons zien voor wie we zijn. Wereldvluchtelingendag biedt ons een kans ons verhaal te vertellen. Het biedt Nederlanders een kans om naar ons te luisteren!

Mohammed Al Youssef El Ali

Mohammed Al Youssef El Ali (23) vluchtte in 2015 uit Syrië en woont in Leeuwarden.

‘Wij brengen mensen bij elkaar die elkaar verder kunnen helpen’

en Erna van der Werff van Learning Hub Friesland. Hun stichting ontwikkelt leertrajecten voor scholen en bedrijven op een informele manier, met name buiten de klas. “Wij zijn een echte hub, een verbindende partij,” leggen ze uit. “Wij brengen mensen bij elkaar die elkaar verder kunnen helpen.”

Voor het nieuwe begeleidingstraject werken ze samen met SpareSpace, dat startende en gevestigde ondernemers helpt met het verder brengen van hun bedrijf. “SpareSpace is de schakel tussen jouw ondernemersdroom en jouw eigen onderneming”, licht oprichter Dennis Mous toe. “Wij hebben al 24

winkels geopend voor startende ondernemers, overal in Friesland.”

De provincie Fryslân ondersteunt het initiatief vanuit het Kansfonds. De aanpak sluit aan op die van de verantwoordelijke gemeenten. Maar als jonge sociale ondernemingen zien Learning Hub Friesland en SpareSpace nieuwe, flexibele mogelijkheden voor de deelnemers, bijvoorbeeld in de *gig economy*. Nieuw is volgens Hiddink ook dat deelnemers bewust worden gemixt met ‘reguliere’ startende ondernemers en werkzoekenden die zij al begeleiden. “Weg met de stigmatiserende klasjes!”

Ben jij of ken jij een ambitieuze kandidaat? Aanmelden en meer informatie via:

Frank Hiddink, 06 - 3403 5062 of frank@learninghubfriesland.nl

Friese gemeenten bieden dakloze vreemdelingen onvoldoende opvang

Per 1 april 2019 zijn in vijf steden, zijnde Amsterdam, Eindhoven, Groningen, Rotterdam en Utrecht, zogenaamde Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) gevestigd. Het gaat in eerste instantie om een pilot-project voor drie jaar. De LVV's zijn in feite een voortzetting van de huidige Bed-Bad-Brood-opvangen in deze steden, maar dan in samenwerking met de Rijksoverheid.

De LVV's zijn met name bedoeld voor asielzoekers die niet langer recht hebben op opvang in een Asielzoekerscentrum (AZC) of andere opvangvoorziening van het COA. Naast deze LVV's blijven voorlopig in diverse gemeenten nog Bed-Bad-Brood-opvangvoorzieningen bestaan. Al jarenlang leidt het

rijksbeleid om de opvang van asielzoekers te beëindigen tot dakloze en/of thuisloze vreemdelingen in diverse gemeenten. Vanwege zowel redenen van openbare orde als humanitaire overwegingen, verlenen veel gemeenten in Nederland, vanaf 2001 noodopvang aan dakloze vreemdelingen.

Nadat het Europese Comité voor Sociale Rechten (ECSR) in 2014 een uitspraak deed dat Nederland het Europese Sociale Handvest schond door ongedocumenteerde vreemdelingen van basisvoorzieningen uit te sluiten, is de noodopvang vaak 'Bed-Bad-Brood'-opvang gaan heten.

Uiteindelijk is de uitspraak van het ECSR niet door Nederlandse rechters overgenomen. Maar in veel grotere gemeenten waren al Bed-Bad-Brood-opvangen ontstaan. Uit een onderzoek van Amnesty International bleek ook dat Bed-Bad-Brood-opvang een bittere noodzaak is.

In deze opvangen wordt met maatschappelijke en juridische begeleiding gewerkt aan het perspectief van de vreemdeling. Dit perspectief kan zijn alsnog verblijf in Nederland of terugkeer naar het land van herkomst. In een aantal gemeenten werden hiermee zeer goede resultaten geboekt. Een onderzoek van het WODC (Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum) uit 2018 bevestigt dit.

In de LVV's wordt het model van basale opvang en begeleiding ten behoeve van een perspectief, voortgezet en er wordt gaandeweg bekeken welke me-

thodieke goed werken. De LVV's beperken zich eerst nog tot vijf steden, maar het is de bedoeling dat het aantal locaties later wordt uitgebreid en dakloze vreemdelingen uit heel Nederland hiervoor dan in aanmerking zullen komen. Omdat dit nu nog niet het geval is, kunnen gemeenten die geen LVV hebben maar wel een Bed-Bad-Brood-opvang, een vergoeding van de Rijksoverheid krijgen om de huidige opvang te continueren.

Ook voor een aantal Friese gemeenten betekent dit dat zij een vergoeding kunnen krijgen voor de Bed-Bad-Brood-opvang die zij verstrekken. Er zijn in Friesland echter ook gemeenten zoals Leeuwarden die slechts in zeer beperkte mate opvang en hulp geven aan dakloze vreemdelingen. Hierdoor blijven dus in Friesland nog altijd helaas veel dakloze vreemdelingen van basale opvang verstoken.

Pieter Postma, Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen

De president van de Autonome Republiek Talysh Mughan woont in Nederland

Regering in ballingschap ondersteunt strijd in Azerbeidzjan

Drie maanden was Alikram Hummatov leider van de republiek Talysh-Mughan in zuidoost Azerbeidzjan. Toen kwam Heydar Aliyev in Azerbeidzjan aan de macht en maakte een eind aan de autonome republiek. Hummatov werd gearresteerd en ter dood veroordeeld, later omgezet in levenslang. Onder druk van de Raad van Europa kreeg hij in 2004 gratie. Sindsdien woont hij met zijn gezin in Nederland, waar hij president is van de Talysh-regering in ballingschap.

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie riep een nationale beweging van Talysh in Azerbeidzjan de Autonome Republiek Talysh-Mughan uit. De Talysh, bijna de meerderheid in Talyshistan, werden stelselmatig gediscrimineerd. Het was juni 1993. Met het opheffen van de republiek in augustus van dat jaar, was ook de discriminatie weer een feit. Talysh mogen hun taal niet spreken. De naam Talysh is verboden, zelfs de naam van het Talysh-gebergte moet worden veranderd. Ook worden Talysh gediscrimineerd op de arbeidsmarkt, in de gezondheidszorg en bij het toedelen van woningen. De Verenigde Naties bevestigden dit in 2013 in een ambtsbericht.

Ouders durven hun kinderen niet op te voeden in hun eigen traditie en taal uit angst voor discriminatie. Wie zich tegen die discriminatie uitsprekt, loopt grote risico's. Zo werd Fakhraddin Abbasov, wetenschapper, politicus en Talysh-activist in september 2018 op bevel van de Azerbeidzjaanse regering in Rusland gearresteerd. Om onbekende redenen werd hij in 2019 overgebracht naar Azerbeidzjan, waar hij nog steeds vastzit in een detentiecentrum van de staatsveiligheidsdienst. Amnesty International is met deze zaak bezig, maar tot nu toe zonder resultaat.

Alikram Hummatov in 2009
FOTO YANA AMELINA [CC BY-SA 3.0]

Alikram Hummatov moest toen hij in 2004 het land 'mocht' verlaten, een openbare belofte afleggen niet deel te nemen aan de politiek. Maar hij laat zich niet het zwijgen opleggen. Vanuit Nederland en andere landen van Europa probeert hij samen met andere gevluchte Talysh de nog altijd actieve nationale beweging in Azerbeidzjan te ondersteunen. Op 15 juli 2018 vormde een groep jongere activisten samen met Hummatov een regering in ballingschap van de Autonome Republiek Talysh Mughan.

Brieven

Een van de ministers van deze regering vertelt over hun activiteiten. "Wij schrijven onder meer brieven en verklaringen aan internationale organisaties, staten en wereldwijde mensenrechtenorganisaties om de positie van Talysh in ons thuisland onder de aandacht te brengen. Ook roepen we de regering in Bakoe met kritische brieven op een eind te maken aan de discriminatie van Talysh. Wij eisen dat de taal op school kan worden geleerd, dat we in onze eigen taal tot God kunnen bidden en dat we ons brood kunnen verdienen in eigen land."

Volgens de minister is de situatie nu zo onmenselijk dat veel Talysh zich gedwongen zien om naar het buitenland te verhuizen. Veel van zijn landgenoten vertrekken naar Rusland. Maar ook daar ondervinden zij problemen. Niet voor niets wonen alle ministers van de regering in ballingschap volgens hem in democratische landen als Nederland. "Die zijn wel bereid de Talysh te helpen en beschermen."

Fries

Een provincie als Friesland is een voorbeeld voor de Talysh. Hier krijgen kinderen Friese les op school en je kunt de taal studeren. "Dat je zelfs in de rechtbank Fries kunt spreken, daar kunnen wij alleen maar van dromen. Voor ons is dit onvoorstelbaar," aldus de minister.

De Talysh in Azerbeidzjan zijn voor het studeren van hun taal aangewezen op de universiteit in Jerevan, hoofdstad van buurland Armenië. Vanwege de territoriale conflicten tussen Armenië en Azerbeidzjan is het Talysh echter verboden Armenië te bezoeken. Zij hebben dus geen toegang tot de universiteit in Jerevan. Daardoor studeren er alleen Talysh uit Iran, waar de taal oogluikend wordt toegestaan.

Talyshistan

Talyshistan ligt voor de helft in Iran en voor de helft in Azerbeidzjan. De Talysh leven als sinds de oudheid in het gebied. Hun taal is verwant aan het Perzisch (Farshi). De Talysh zijn in meerderheid liberaal shiitisch, maar in Talyshistan wonen mensen van verschillende religieuze achtergronden en talen.

Team statushouders biedt steun in de rug en arm om de schouder

Met welke vraag ze komen, maakt niet uit. Alle vluchtelingen met een verblijfsvergunning in de gemeentelijke Leeuwarden zijn welkom bij het Team statushouders van Amaryllis. Of het nu gaat om geldproblemen, vragen over opleidingen of om even gezellig te kletsen; het team, bijgestaan door betrokken vrijwilligers, is er voor hen.

Sociaalwerkers Anke-Marjie Piebenga en Marieke Vos zijn de initiatiefnemers van het team, dat uit vijf sociaalwerkers bestaat. De teamleden kennen elkaar van AZC's en van de noodopvang die een paar jaar geleden in Leeuwarden werd gegeven. Zij zagen een deel van de vluchtelingen tussen wal en schip vallen. Met name de grote groep jonge Eritrese vluchtelingen baarde hen zorgen. "Stel je voor, je komt uit een land waar je water uit een put haalt en je moet het in Nederland redden. Hier moet je voor water betalen. Daarnaast betaal je er ook nog belasting over, waarvoor je vervolgens kwijtschelding kunt aanvragen."

Veel vluchtelingen hebben ook na hun inburgeringstraject nog een ongelooflijke afstand tot de samenleving, weet Piebenga. Dat geldt bijvoorbeeld voor minderjarige asielzoeker die als ze achttien worden van de ene op de andere dag voor zichzelf moeten zorgen en voor jonge alleenstaande moeders. De Nederlandse samenleving is ontzettend ingewikkeld. Neem daarbij het gemis van familie en de ongerustheid over hun veiligheid, dan is het niet raar dat zij kopje onder dreigen te gaan.

'De Nederlandse samenleving is ingewikkeld'

Het Team statushouders neemt vluchtelingen bij de hand. "De meeste statushouders willen heel graag door met hun leven en meedoen in de maatschappij. Ze werken zich een slag in de rondte. Dat is prachtig om te zien. Maar ze lopen ook tegen vragen en problemen aan. En dan zijn wij er."

Statushouders kunnen gebruik maken van het inloopsprekuur, elke dinsdag en donderdag van 11.00 tot 14.00 uur.

Daarvan wordt veel gebruik gemaakt. Anderen komen bij het team via VluchtelingenWerk. "Als de officiële maatschappelijke begeleiding stopt, komen ze bij ons. Gaat het prima, dan zeggen wij alleen dat ze met vragen altijd bij ons terecht kunnen. Is hulp nog wenselijk, dan krijgt een vluchteling een vaste sociaal werker." De eerste stap is dan een huisbezoek, vertelt Piebenga. "Dan krijgen we een goed beeld van de problemen en proberen we samen oplossingen te vinden."

Als er ruimte komt om na te denken, komen ook de herinneringen

Vaak zijn daar meerdere gesprekken voor nodig. "Als iemand vertelt dat hij slecht slaapt, zegt hij in feite meer. Wij willen de vraag achter de vraag weten. Dat kost tijd. Schaamte speelt daarin een rol, maar ook het moeilijk kunnen benoemen van dingen." De eerste jaren dat het team actief was, gingen gesprekken vaak over overleven. Nu een deel van de statushouders een plek heeft gevonden en tot rust is gekomen, veranderen de vragen. Als er ruimte komt om na te denken, komen ook de herinneringen.

Ook gezinshereniging is tegenwoordig een veelvoorkomend gespreksonderwerp. "Vooral voor Eritreeërs duren die procedures lang door de gebrekkige 'burgerlijke stand' in Eritrea. Dat levert stress op. En als je hoofd vol zit, slaap je slecht en kun je ook niet goed leren of werken."

De grote winst van het Team statushouders is volgens Piebenga dat zij het vertrouwen van vluchtelingen hebben weten te winnen. "We kunnen hun verdriet en zorgen niet wegnemen, maar we kunnen wel een arm om iemand heen slaan. Als je uit een land komt waar je niemand kunt vertrouwen, is het fijn om te weten dat je ergens terecht kunt waar dat wel kan en waar je je problemen mag delen."

Spreekt dit verhaal je aan en ben je geïnteresseerd in vrijwilligerswerk met en voor statushouders. Neem dan contact op met Amaryllis (zie pag. 7).

De familie De Vries vangt Dublin-claimanten op: 'Vluchten doe je echt niet zomaar'

Jan en Marieke de Vries wonen in een klein dorp in Friesland. Twee jaar geleden lazen ze in de Leeuwarder Courant een oproepje voor gastadressen voor Dublin-claimanten (zie kader).

Dagelijks word je geconfronteerd met de problematiek van vluchtelingen en je vraagt je af wat je kunt doen. We hebben een groot huis en staan open voor andere culturen," zegt Jan de Vries. Dus meldden ze zich aan via Stichting STIL. Inmiddels bieden ze onderdak aan een vierde en vijfde Eritrese vrouw. "Het was vanaf het begin een succes. Ze zijn ons allen even dierbaar geworden."

De eerste drie gasten zitten inmiddels in de asielprocedure. "Ze zijn nog een paar dagen langer gebleven om de volgende gasten een beetje wegwijs te maken. Dat was fijn, want de taal was eerst natuurlijk wel een dingetje." Ze hebben nog steeds contact met elkaar. Een van hen woont nu samen met haar vriend en ze verwachten een kindje. Zij krijgen de wieg waar de kinderen en kleinkinderen van de familie De Vries ook in lagen. "We vinden het fijn dat onze 'pleegdochter' die nu ook weer kan gebruiken."

Veel doen de gasten en de familie samen. Zo koken en eten ze regelmatig samen. Maar de Eritreeërs gebruiken wel erg veel peper! Marieke geeft Nederlandse les, met handen en voeten en overal opgeplakte briefjes.

Toen de eerste gasten kwamen, heeft het echtpaar meteen ook de burens en de winkelier ingelicht. "Zolang ze onze hulp nodig hebben, blijven ze hier," hebben ze gezegd. Natuurlijk is het af en toe ook

Dublin-claimanten

De Dublinverordening bepaalt dat het land waar een asielzoeker Europa binnenkomt, verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielaanvraag. In veel gevallen is dat Italië. Ook Nederland stuurt asielzoekers die al in een ander land zijn geregistreerd, terug naar het land van aankomst. Tenzij zij achttien maanden of langer in Nederland verblijven. Dan mogen zij hier een asielverzoek indienen.

De situatie voor vluchtelingen in Italië is schrijnend. Opvangcentra zitten overvol en veel vluchtelingen leven noodgedwongen op straat. Kinderen kunnen niet naar school. Een vrouw die terugkwam uit Italië vertelde dat zij met uitsluitend vrouwen in een afgelegen opvanghuis zat, dat voortdurend werd belaagd door mannen. De vrouwen voelden zich hierdoor uiterst onveilig. Stichting STIL in Utrecht regelt opvang voor zogenaamde Dublin-claimanten, zodat ze niet terug hoeven naar Italië en na achttien maanden in Nederland asiel kunnen aanvragen (stil-utrecht.nl).

'De opvang heeft ons leven absoluut verrijkt'

moeilijk. Als de vrouwen hun vluchtverhaal hebben moeten vertellen bij hun advocaat, hebben ze het zwaar. Dan zouden ze misschien gebaat zijn bij professionele hulp, maar dat traject duurt erg lang. Gelukkig helpt de huisarts als het nodig is. Ook de Stichting STIL houdt een vinger aan de pols.

"De opvang heeft ons leven absoluut verrijkt," vertelt Jan. "We waren al maatschappelijk betrokken mensen, maar we beseffen nu nog veel beter wat vluchten inhoudt. Vluchten doe je echt niet zomaar." Hij wil nog graag een oproep doen. "Als mensen ruimte hebben in hun huis en in hun hart en openstaan voor mensen in nood, dan zeg ik: Durf het experiment aan. Kijk eens wat de mogelijkheden zijn. Stichting STIL heeft altijd opvang nodig, ook voor kortere tijd."

De naam van de familie is gefingeerd.

ART. 14

ALS JE RECHTEN WORDEN
BEDREIGD, MAG JE VLUCHTEN
NAAR EEN ANDER LAND

Mensenrechten in de pocket

Art.14: Ben je niet meer veilig in je eigen land omdat vervolging dreigt of je wordt onderdrukt, dan mag je bescherming aanvragen in een ander land.

Kunst verbindt dorp en nieuwkomers in het Makkersplak

Sleman Bdewi aan het werk met stagiaire Thalina en bezoeker Alex. Samen maken ze een glasmazaïek. In het AZC en in het dorp bewaren mensen glasscherven voor de soos. Tussen handdoeken worden ze in stukjes geslagen, waarna ze door Sleman en bezoekers tot een kunstwerk worden gevormd.

De plaquette met de naam van de soos, gemaakt samen met stagiaires en bezoeker Alex de Vries. Sleman en Alex zijn samen creatief in de soos, en werken sinds kort ook samen in de moestuin van het AZC.

Sleman Bdewi, bewoner van het AZC in Sint Annaparochie, werkte in Syrië als docent beeldende vorming. In Het Makkersplak, onderdeel van de Skûle Welzijn, pakte hij zijn beroep weer op, nu samen met bewoners uit het dorp en het AZC.

Dit burgerinitiatief om mensen uit hun isolement te halen werkt! Iedere week komen mensen er samen om creatief bezig te zijn onder leiding van Sleman. Anderen doen er een spelletje of drinken samen een kopje thee of koffie.

Het eindresultaat van een paar middagen mozaïeken.

Huseen Khaled is een nieuwkomer uit Syrië. In zijn land was hij herenkapper. Ondertussen studeert hij aan de kappersopleiding van de Friese Poort voor allround kapper. Zijn grootste hobby is fotografie.

Hij fotografeert al twee jaar voor Neushoorn. Voor deze krant maakte hij ook de meeste foto's. Hij heeft zelfs een eervolle vermelding gewonnen met zijn foto's. Huseen doet ook vrijwilligerswerk bij festivals zoals Into the Great Wide Open.

Twee mannen uit Ghana spelen een partijtje biljart en aan tafel vertellen mannen uit Azerbeidzjan hun verhaal.

Saudische influencers laten zich niet stoppen

Een Instagram post plaatsen over de laatste fashiontrend is in Nederland bijna vanzelfsprekend. Maar dit soort uitingen op social media worden nog lang niet in alle landen getolereerd. Saudi-Arabië is een van de landen waar vrijheid van meningsuiting en persvrijheid ernstig worden beperkt.

Sinds 2011 voeren de Saudische autoriteiten een klopjacht op iedereen die kritiek uit en afgelopen jaar nam de repressie ongekend toe. Zo zijn bijvoorbeeld alle publieke bijeenkomsten van activisten, waaronder demonstraties, verboden. Wie dit verbod schendt, kan een flinke straf verwachten.

Ondanks deze onderdrukkingen zoeken steeds meer Saoedische influencers in de virtuele ruimte de grenzen op. Ze proberen een online opmars te voeren en willen daarmee laten zien dat ze ook sterk en onafhankelijk kunnen zijn. Door middel van het plaatsen van berichten en video's

proberen ze een rolmodel te zijn voor anderen. Ze maken bijvoorbeeld tutorials over het dragen van hoofddoeken of geven beautytips. Ook uiten ze meningen over maatschappelijke onderwerpen die ze in de offline wereld niet mogen geven, zoals over de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen.

Andere Saoedische influencers gaan een stapje verder en gaan online in tegen de strenge Saoedische kledingwetten. Zo verscheen er een filmpje op Snapchat van een jonge vrouw die in een conservatieve woestijnregio in Saudi-Arabië liep, enkel in een korte rok en een mouwloos topje. Sinds begin 2018 is het dragen van de alles bedekkende niqab niet meer verplicht in Saudi-Arabië. Maar vrouwen moeten nog steeds een lang gewaad dragen en een hoofddoek. De religieuze politie kijkt hier scherp op toe. Het filmpje werd dan ook als een groot schandaal gezien.

De afgelopen jaren worden in Saudi-Arabië prominente mensen opgepakt, onder wie vrouwenrechtenactivisten. Ook de influencers worden scherp in

De autoriteiten doen er alles aan om influencers te identificeren, intimideren en het zwijgen op te leggen

ART.19

JE HEBT HET RECHT OP INFORMATIE EN JE MAG JE EIGEN MENING VORMEN. EN JE HEBT OOK HET RECHT OM DIE TE UITEN

Mensenrechten in de pocket

Art.19: Dat is fijn, maar betekent niet dat je alles mag zeggen. Je mag namelijk geen haat zaaien of oproepen tot geweld of democratie.

de gaten gehouden. Sterker nog, ze worden zwaar bestraft. De Saoedische autoriteiten doen er alles aan om socialmediagebruikers die een risico vormen te identificeren, te intimideren en het zwijgen op te leggen. Velen worden opgepakt en vastgehouden. Vervolgens ligt de dreiging van lange gevangenisstraffen, lijfstraffen en executies op de loer. Zo werd de Saudische blogger Raif Badawi vanwege zijn kritiek op het regime veroordeeld tot duizend stokslagen, 10 jaar cel en rond de 200 duizend euro boete.

Soms is de onderdrukking zo hevig dat vrouwen stoppen met posten omdat ze bang zijn voor de gevolgen. Andere toonaangevende influencers houden echter ondanks alle risico's vol.

Zij proberen een verschil te maken. Zichtbaar en populair op social media laten ze bijvoorbeeld zien dat een hoofddoek niks zegt over de manier waarop je in het leven staat. Ook willen ze meegeven dat ze niet worden tegengehouden door de kritiek en dat anderen ook kunnen bereiken wat zij tot nu toe hebben bereikt.

Verbeeldingskracht

Elke dag nemen overal ter wereld mensen de moeilijkste beslissing in hun leven. Ze besluiten huis en haard te verlaten omdat het daar voor hen onleefbaar is geworden.

Voor wie zich dat ook maar even probeert voor te stellen, is vluchten geen abstractie. Er is weinig verbeeldingskracht voor nodig om je voor te stellen wat het betekent dat je huis kan worden gebombardeerd of je man in een politiecel gemarteld of je dochter gestenigd voor het niet naleven van religieuze regels, dat je ouders omkomen van de honger. Dat is niet moeilijk voor te stellen omdat zoveel Nederlanders de verhalen over de oorlog hebben gehoord van hun ouders of grootouders, over de concentratiekampen hebben geleerd op school, de verwoestingen in Syrië of Afghanistan hebben gezien op het journaal.

'Het simpele besef van ontredering en verlies zorgt er echter voor dat er altijd mensen zijn die zich het lot van vluchtelingen aantrekken'

Moeilijk voorstelbaar is eigenlijk alleen dat er mensen zijn die zich dat niet kunnen voorstellen. Die vluchtelingen uitsluitend willen zien als een probleem van statistieken en beheersing. Wier grootste zorg niet is of mensen ergens veiligheid kunnen vinden, maar of opvang in de buurt de waarde van je huis in gevaar zou kunnen brengen.

De vreemdeling krijgt altijd de schuld, schreef de Griekse tragedieschrijver Aischylos 2500 jaar geleden. Het is een simpel menselijk ervaringsfeit. Net zo'n eeuwenoud feit is dat media, of het nu de roddel was van de oudheid of de sociale media van nu, er maar al te graag bovenop springen als zich een misstand voordoet.

Maar hoe verhoudt zich dat tot die moeilijkste beslissing uit een leven? Vluchtelingen sterven tijdens hun vlucht, worden mishandeld of uitgebuit. En hebben ze eenmaal een land van toevlucht bereikt, dan roepen sommige politieke partijen daar onomwonden op tot discriminatie en haat.

Het simpele besef van ontredering en verlies zorgt er echter voor dat er altijd mensen zijn die zich het lot van vluchtelingen aantrekken. Misschien is het maatschappelijk klimaat nu harder dan voorheen. Maar vroeger was het ook niet gemakkelijk. Dertig jaar geleden was het motto van de regering: 'Al te goed is buurmans gek.' Dorpsbewoners die vluchtelingenwerkers uitjuwonden zag je niet alleen recent, maar ook toen.

Je hoeft niet per se een optimist te zijn om te werken aan een beter lot voor anderen. Realisme is genoeg. En er zijn zoveel Nederlanders die dat realisme hebben.

Eduard Nazarski

Directeur Amnesty International Nederland

Situatie in land van herkomst dwingt mensen op de vlucht

Voor de meeste van de 68 miljoen vluchtelingen wereldwijd is de situatie in hun land van herkomst reden om te vluchten. Niet, zoals vaak wordt gezegd, de rijkdom in het land van aankomst. 85 procent van alle vluchtelingen wordt opgevangen in de regio. Slechts een beperkt deel komt naar Europa. En hun aantallen nemen sterk af. Europa heeft de poorten gesloten. Veel vluchtelingen

zitten daardoor vast in Libische kampen. De meeste vluchtelingen die nu in Leeuwarden wonen, komen uit Eritrea, Syrië en Afghanistan. Wat speelt er in hun landen van herkomst, waardoor zij zich gedwongen zagen de levensgevaarlijke tocht naar Europa te ondernemen. En waarmee worden de vluchtelingen op dit moment in het verscheurde Libië geconfronteerd.

Libië

Sinds de dood van dictator Gaddafi, verkeert Libië in chaos en verval. De strijd tussen verschillende milities in het land is weer opgelaaid en er heerst op grote schaal wetteloosheid.

In Libië bevinden zich veel vluchtelingen. De vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, de UNHCR, zegt dat moet worden voorkomen dat vluchtelingen die op zee worden gered, worden teruggestuurd naar Libië. Maar Europa ontmoedigt reddingsacties op zee waardoor vluchtelingen zijn aangewezen op Libiërs. Ondanks protest van hulporganisaties, steunt Europa de Libische kustwacht, met onder meer schepen en opleidingen.

Voedsel is er nauwelijks en soms worden vluchtelingen zelfs verkocht

Duizenden vluchtelingen en asielzoekers zitten in Libië vast in detentiecentra onder mensonterende omstandigheden. Zij hebben geen enkele zekerheid over of en wanneer ze worden vrijgelaten. Voedsel is er nauwelijks, foltering en verkrachting komen veel voor en soms worden vluchtelingen zelfs verkocht.

Door de verslechterde veiligheidssituatie wordt het nog gevaarlijker voor vluchtelingen in de detentiecentra. De UNHCR heeft al enkele honderden vluchtelingen overgebracht naar opvangkampen. Zij blijft aandringen op vrijlaten en evacuatie van vluchtelingen die vast zitten in gebieden waar wordt gevochten.

Eritrea

Eritrea zucht al achttien jaar onder het autoritaire regime van president Isaias Afewerki. Veel journalisten en politici en mensen die een niet erkende religie aanhangen, zitten zonder reden en proces gevangen.

Human Rights Watch meldde al in 2009 dat er in het land op grote schaal dwangarbeid werd toegepast. Een onderzoekscommissie van de Verenigde Naties kwam in 2016 tot de conclusie dat Eritrea de mensenrechten zo ernstig schendt dat het voor het Internationaal Strafhof zou moeten verschijnen.

De dienstplicht is een vorm van slavernij

De commissie had het over misdaden tegen de menselijkheid. Volgens haar is er sinds 1991 'een wijdverbreide en stelselmatige campagne tegen de burgerbevolking'. Zij sprak onder over gedwongen verdwijningen, marteling en verkrachting. Ook wees zij op de slavernij van mogelijk 400.000 mensen. Daarmee doelde de commissie op de dienstplicht in Eritrea.

Veel jonge mensen ontvluchten het land vanwege die dienstplicht of 'burgerplicht'. Die is officieel achttien maanden en wordt nauwelijks betaald. In de praktijk duurt de dienstplicht vaak jarenlang. Eritreeërs zijn tot hun vijftigste dienstplichtig.

Eritrea geeft onafhankelijke onderzoekers en journalisten bijna nooit toestemming om het land te bezoeken. Eritrea staat bovenaan in de lijst van landen met de minste persvrijheid in de wereld.

Syrië

In Syrië houdt de burgeroorlog al acht jaar stand. Sinds 2011 zijn er honderdduizenden doden gevallen. Miljoenen mensen zijn gedwongen huis en land te verlaten.

Gedurende de burgeroorlog vormden zich meerdere coalities die elkaar in verscheidene gebieden van Syrië bevochten. De conflicten en instabiliteit in het land zijn daardoor met de tijd erger geworden. Hoewel het laatste IS-bolwerk is verslagen en het geweld afneemt, vallen er bij de gevechten nog steeds slachtoffers onder burgers. De Syrische overheid, haar bondgenoten en gewapende rebellen maken zich tot op de dag van vandaag schuldig aan mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden.

Kinderen lopen het risico gerekruteerd te worden

Vooraf bepaalde groepen zijn extra kwetsbaar. Zo worden seksueel geweld en verkrachting van met name vrouwen en meisjes ingezet als wapen in de strijd. Daarnaast lopen kinderen het risico om gerekruteerd te worden door gewapende groeperingen om mee te vechten.

In het noordwesten van Syrië, in de provincie Idlib, zijn luchtaanvallen en beschietingen nog steeds aan de orde. Scholen, ziekenhuizen en woonwijken worden gebombardeerd door helikopters en vliegtuigen. Faciliteiten waar medische hulp werd verleend, zijn geëvacueerd. Hierdoor hebben de meest kwetsbare burgers geen toegang meer tot hulpverlening.

Afghanistan

Afghanistan heeft sinds de inval van de Sovjet Unie in 1979 nauwelijks vrede gekend. Ook de mensenrechten staan er al decennia onder druk.

Na de terugtrekking van een groot deel van de internationale troepen in 2014 leek het iets rustiger te worden in het land. Maar in 2017 laaide de strijd weer op. Vorig jaar was volgens de Verenigde Naties met meer dan tienduizend burgerslachtoffers, het bloedigste jaar sinds 2009. De meeste slachtoffers vielen door zelfmoordaanlagen door IS en geweld door de Taliban. Maar ook luchtaanvallen van de Verenigde Staten en hun bondgenoten dragen bij aan de stijging van het aantal slachtoffers.

In veel gebieden zijn minderheden en LHBT'ers hun leven niet zeker

Ook in delen van het land waar geen strijd wordt gevoerd, worden mensenrechten geschonden en is de veiligheid in het geding. Vrouwen en meisjes krijgen veelvuldig met geweld te maken en hebben weinig bescherming. In veel gebieden zijn minderheden, niet-moslims en LHBT'ers hun leven niet zeker en ook mensen die hebben gewerkt voor de internationale troepen lopen grote risico's.

Onderwijs is in Afghanistan officieel beschikbaar voor jongens en meisjes. Meisjesscholen worden echter regelmatig opgeblazen, verbrand of aangevallen. Jonge jongens worden gerekruteerd door de Taliban om te vechten of seksuele diensten te leveren.

RECEPT - Syrische Fattah

Dit gerecht wordt door Syriërs meestal gegeten op vrijdagochtend; traditioneel het moment voor de gezinsmaaltijd.

De ingrediënten zijn allemaal verkrijgbaar bij de grotere supermarkten en bij toko's. Voor dit recept worden dunne, wrapvormige, Arabische broden gebruikt.

Bereiding

Snijdt het brood in vierkante stukjes van ongeveer 3 centimeter. Bak ze krokant af. Dit kan zowel in de oven als

in olie. Leg het brood in een grote schaal. Giet de kikkererwten af en verspreid ze over het brood.

Mix de yoghurt met de tahini, het water, het sap van een citroen en een beetje zout één minuut in de blender. Giet de mix over het brood.

Brand de noten ongeveer twee minuten in de boter. Het is belangrijk om hierbij te blijven, zodat de noten niet verbranden en je mooie gebrande noten krijgt. Doe de gebrande noten en de boter direct van het vuur over het brood- en kikkererwtmengsel.

Om het gerecht af te maken kun je er naar wens hete paprikapoeder, komijn en peterselie over strooien. Je kunt er ook de pitten van een halve granaatappel overheen doen.

De ingrediënten:

- (6-8 personen)
- 6 stuks Arabisch brood
- 500 gr gekookte kikkererwten
- 250 ml tahini (sesampasta)
- 250 ml yoghurt
- 500 ml heet water of bouillon
- het sap van 1 citroen
- 3 tenen knoflook
- 100 gr boter
- 100 cashewnoten of pijnboom of allebei (of amandel gekookt en gepeld)

(ADVERTENTIES)

Vluchtelingenwerk Leeuwarden

Vluchtelingen die te horen krijgen dat ze in Nederland mogen blijven, kunnen beginnen met het opbouwen van een nieuw bestaan. Dat is niet altijd even gemakkelijk in het doolhof dat Nederland heet. Vrijwilligers van Vluchtelingenwerk bieden hen hierbij ondersteuning. Deze vrijwilligers staan onder leiding en begeleiding van een beroepskracht en werken samen met andere vrijwilligers.

Lijkt het je leuk om vrijwilliger te worden?

Neem dan contact met ons op via: cdacruzcastro@vluchtelingenwerk.nl

GEEF OM VRIJHEID, GEEF EEN PAAR UUR VAN UW TIJD
info@amnestyleeuwarden.nl
AMNESTY INTERNATIONAL
www.amnestyleeuwarden.nl

Deze krant met interesse gelezen? En vind je het een goed initiatief? Kom ons versterken. Amnesty Leeuwarden heeft verschillende vrijwilligersvacatures. Kijk op onze site amnestyleeuwarden.nl.

CSLW Funded by the Erasmus+ programme of the European Union
Critical Skills for Life and Work www.cslw.eu
 This is an Erasmus+ funded project which aims to design and implement effective training tools for enhancing key skills and competences of highly-skilled refugees and the (volunteer) teachers who work with them, and so enhance the employability and societal integration of skilled refugees. Please visit our website or Facebook page for more information.

MELDEN HELPT
Edu4u
 Een organisatie vóór en dóór nieuwe talenten met het doel vluchtelingstudenten te begeleiden naar een nieuwe toekomst!
info@edu4u.nl
 Website: edu4u.nl
 Social media: Edu4u

amaryllis Amaryllis begeleidt nieuwkomers. Zij geeft Nederlandse les, organiseert excursies en andere activiteiten en helpt statushouders. De organisatie kan nog versterking gebruiken. Ben je geïnteresseerd in het geven van een gastles, het verzorgen van een workshop of vrijwilligerswerk voor het Team statushouders. Neem contact op met Jacqueline Veldstra: j.veldstra@amaryllisleeuwarden.nl

Learning Hub Friesland en SpareSpace
 Learning Hub Friesland en SpareSpace starten een nieuw initiatief gericht op o.a. nieuwkomers in Friesland. Honderd van hen krijgen de kans om een sociaal-professioneel netwerk op te bouwen en hun ondernemende vaardigheden te ontwikkelen. Een intensief begeleidingstraject richting werk of een eigen bedrijf.
 Ben jij of ken jij een ambitieuze kandidaat?
 Aanmelden en meer info via Frank Hiddink
frank@learninghubfriesland.nl
 06-34035062

FESTIVALKALENDER

14-23 jun	Oerol, Terschelling	17-21 jul	Friese ballonfeesten, Joure
21-23 jun	Hooked Festival, Workum	26-29 jul	Veenhoop Festival, De Veenhoop
23 jun	Oerknal Festival, Leeuwarden	2-11 aug	Sneekweek, Sneek
26-29 jun	Heamielddagen, Bolsward	9-11 aug	Into the Grave, Leeuwarden
27-30 jun	Simmerdeis Festival, Drachten	17 aug	Houtstek, Easterein
27-30 jun	CityProms Festival, Leeuwarden	22-24 aug	Glemmer Beach, Lemmer
28-29 jun	Dokk'em Open Air, Dokkum	23 aug	Nachtkijkers Festival, Heeg
5-6 jul	Beachrockers, Sint Nicolaasga	4 sep	FrUit Festival, Sneek
5-7 jul	Madnes festival, Nes Ameland	5-8 sep	Admiraliteitsdagen, Dokkum
12-17 jul	Writer's Block Mural Art, Leeuwarden	6-10 nov	Filmfestival, Leeuwarden
18-21 jul	Welcome to the Village, Groene Ster Leeuwarden	22-24 nov	Explore the North, Leeuwarden
		5-19 dec	Fuerza Bruta, Leeuwarden

PRIJSVRAAG

Alles achterlaten wat je lief was? Dat is het verhaal van veel vluchtelingen. Stel je eens voor dat dit de stad is waar jij ooit gelukkig was.

Welke stad is dit?

- A. Aleppo (Syrië)
- B. Sa'dah (Jemen)
- C. Kabul (Afghanistan)

Weet jij het goede antwoord?

Mail voor 1 juli A, B of C naar info@amnestyleeuwarden.nl en maak kans op het boek 'Duizend-en-één nachtmerries' van Rodaan Al Galidi.

CONTACTADVERTENTIES

Support Fryslân is een professionele vrijwilligersorganisatie voor maatjesprojecten gericht op kinderen en jongeren. Dit doen we om hun sociale (zelf) redzaamheid te vergroten en om ervoor te zorgen dat ze kunnen deelnemen aan de samenleving. We koppelen jongeren aan een maatje, dat regelmatig met hen afspreekt.

Maatje worden: info@supportfryslan.nl / www.supportfryslan.nl / 058-2137861

Contact met Nederlandse leeftijdsgenoten Voor een vrolijke Eritrese van 22 jaar zijn wij op zoek naar een maatje dat haar wil helpen om in contact te komen met Nederlandse leeftijdsgenoten. Ze is vier jaar geleden alleen naar Nederland gevlucht en haar familie is (nog) niet in Nederland. Ze vindt alles mooi aan Nederland, behalve het weer. Ze houdt van voetballen en TV kijken. Ze gaat nu naar school en later zou ze graag in de zorg willen werken. Lachen en humor zijn voor haar heel belangrijk! Houd jij van gezelligheid? Kan jij goed initiatief nemen? Wil jij je netwerk delen? Neem dan contact op!

Neem jij het initiatief? Voor een 21 jarige Eritrese zijn wij op zoek naar een vrouwelijk maatje. Inmiddels is ze drie jaar in Nederland. Ze is hier zonder familie naartoe gevlucht. Ze vindt hier alles wel leuk, alleen vindt ze de taal wel moeilijk. Ze zou graag Nederlandse vrienden willen maken, maar om hiermee in contact te komen is een uitdaging. Ze omschrijft zichzelf als blij, slim en houdt wel van grapjes. Ze vindt het leuk om te zwemmen, te lezen en TV te kijken. Activiteiten die haar leuk lijken zijn samen naar buiten gaan en ergens iets te eten of drinken. Neem jij graag het initiatief? Ben jij ondernemend? En ben jij een gezellige meid? Herken jij je hierin? Dan ben jij het maatje dat zij zoekt!

Wegwijs worden in Leeuwarden Voor een 13 jarige Eritrese zijn wij op zoek naar een maatje dat samen met haar de omgeving van Leeuwarden wil ontdekken. Ze woont sinds negen maanden in Nederland. Ze zou heel graag een maatje willen om leuke dingen mee te doen, de stad te ontdekken en om haar te helpen haar Nederlands te verbeteren. Ze is een harde werker en serieus bezig met school. Ze heeft de ambitie om dokter te worden. Voetballen en sporten zijn haar hobby's. Kortom een actieve meid! Heb jij een actieve houding? Ken jij Leeuwarden goed en wil jij haar wegwijs maken?

Hulp bij praktische zaken Voor een 24 jarige Eritrese jongen zoeken wij een maatje dat hem wil helpen met praktische zaken. Hij kan wat hulp gebruiken bij brieven van instanties en het oefenen van Nederlands. Hij is drie jaar geleden aangekomen in Nederland. Hij is blij dat hij hier is, want hier kan hij zijn droom verwezenlijken, studeren! Op dit moment studeert hij installatietechniek niveau 2. Hij omschrijft zichzelf als een sociale en vriendelijke jongen die het leuk vindt om te voetballen. In zijn vrije tijd is hij aan het werk bij een bakkerij. Hij hoopt dat hij met een maatje ook in contact kan komen met Nederlandse leeftijdsgenoten. Word jij zijn maatje? Laat het ons weten!

‘Bij een vechtsport weet je meteen of je het goed doet’

De buffel uit Holwerd doet zijn naam eer aan

De achternaam van Mouhamad (Mo) luidt Abo Jamous, wat buffel betekent. Werd hij vroeger met zijn naam gepest, nu is hij er trots op.

Mo (18) is namelijk een buffel van een kerel. En loeisterk. Hij groeide op in Syrië, als kind van een Syrische moeder en een Palestijnse vader. Vanwege de oorlog vluchtte hij met zijn familie naar Libanon. Daar begon hij met kickboksen. Twee jaar geleden kwam het gezin in Holwerd terecht.

In de sportschool van Hallum stapte Mouhamed over van kickboksen op powerliften. Hij bleek talent te hebben en haalde meer punten dan de kampioen. Maar zonder Nederlands paspoort mocht hij niet met wedstrijden meedoen. Ook Wout Zijlstra, ooit sterkste

man van Nederland, merkte zijn talent op. Hij nodigde Mo uit voor een kennismaking, maar net toen staakte het OV. Door deze twee teleurstellingen stopte hij met de sport. “Het voelt oneerlijk, ik doe mijn best en dan kan iets niet door de omstandigheden,” zegt hij.

Mouhamed is echter te sportief, om niet door te gaan met sporten. Tegenwoordig richt hij zich op MMA, oftewel Mixed Martial Arts. Bij deze mix van verschillende vechtsporten is bijna alles geoorloofd. Met zijn trainingen in judo en Braziliaanse jiu jitsu heeft hij daarvoor een goede basis. Gemiddeld een keer in de twee maanden, neemt hij deel aan een wedstrijd. Vrijwel altijd in de Randstad: Amsterdam, Den Haag, soms Eindhoven, maar nooit in Friesland.

Trillend lijf

Sinds februari is hij ook gestart met het CIOS. Mo is daar de enige die een vechtsport beoefent. “Een vechtsport doe je helemaal zelf,” licht hij zijn keuze toe. “Je weet meteen of je het goed doet. Ik ben heel zeker van mezelf. Voor een wedstrijd trilt mijn hele lijf, maar als ik de tegenstander zie, word ik rustig en weet ik dat ik het kan.”

Via via mocht hij een training geven aan politieagenten in Drachten. Dat was tof. Naast sporten zou hij graag een opleiding tot beveiliging volgen. Dan zou hij beide goed kunnen combineren. Helaas meldde hij zich één dag te laat aan en het systeem is onwrikbaar. Mo had gehoopt dat motivatie mee zou tellen.

Handala

Om zijn nek draagt Mouhamed een Handala, ontworpen door de in 1987 neergeschoten Palestijnse cartoonist Naji Al Ali. Het jongetje Handala leeft, maar blijft altijd 10 jaar. Het verhaal gaat dat hij op de dag dat Palestina vrij zal zijn, zich om zal draaien en we eindelijk zijn gezicht zullen zien. Net als zijn vader en zus is Mo Palestijns en dus stateloos. Daarom kan hij al na drie jaar een naturalisatieverzoek indienen. In november zou hij een Nederlands paspoort kunnen krijgen. “Dan wil ik naar Palestina, naar Haifa, waar mijn opa vandaan komt”, zegt hij. “Ik heb wel honderd keer gedroomd over Palestina.”

Mouhamad (links) op 10 maart in Den Haag bij een Grappling Brazilian jiu jitsu wedstrijd FOTO TEAM GROUND FIGHTING ACADEMY

‘Ik wil graag de wind voelen en buiten zijn’

Beletse Haile Asgodom (34). Zijn nieuwe, tweedehands racefiets staat pontificaal in de woonkamer van zijn bovenwoning in Heerenveen. Hardfietsen is zijn passie. Hij wil er graag over vertellen, maar dan ook over de politieke situatie in Eritrea, de reden van zijn vlucht uit dat land vijf jaar geleden.

“Er is daar geen enkele vorm van vrijheid. Alles is militair, ook mijn werk als

brandweerman was militair. Er is een dictator en ik kan pas terug als die weg is.” Ook hier in Nederland probeert hij met landgenoten invloed uit te oefenen op Eritrea, via demonstraties, met een blauwe vlag. Hij betaalt ook geen 2% van zijn salaris, zoals eigenlijk van de Eritrese regering zou moeten en hij zal nooit een spijtbetuing voor zijn vlucht ondertekenen.

Dus teruggaan is voor hem geen optie. Mensen die teruggaan? Dat kan toch niet als je eenmaal bent gevlucht? Er

zijn veel Eritrese vluchtelingen die in Libië worden vastgehouden. Ze kunnen geen kant op en worden daar gevangen gehouden, mishandeld, gemarteld, verhandeld, verkracht. Beletse wil dat

‘Bij Beletse moet alles snel. Fietsen, leren, maar ook eten’

Europa daar iets aan doet. Het is te erg wat daar met mensen gebeurt. “Ik heb geluk gehad, heb een huis en werk, en kijk wat daar gebeurt.”

Beletse haalde zijn inburgering snel. Hij deed overal waar hij was vrijwilligerswerk. Schoonmaken, tolken, helpen verhuizen, laminaat leggen, schilderen, En sporten, zijn grote hobby, basketbal, zwemmen en fietsen.

Zijn eerste woning kreeg hij in Wommels, bij Bolsward. Daar deed hij vrijwilligerswerk in de kringloopwinkel. In

Wommels zelf deed hij vrijwilligerswerk in het zwembad. Hij volgde cursussen bij Pastiel en Vluchtelingenwerk in Sneek. Onder andere over solliciteren. En met succes. Sinds september werkt hij fulltime bij Batavus in Heerenveen waar hij op de montageafdeling werkt. Ondertussen woont hij ook in Heerenveen. Ook tolkt hij nog af en toe voor Vluchtelingenwerk Joure, want hij wil graag andere vluchtelingen helpen.

Fietsen is zijn grootse hobby. Hij reed de Elfmerentocht en al drie maal de Elfstedentocht (240km). Ook dit jaar had hij weer een kaart voor de Elfstedentocht. En een nieuwe, tweedehands, fiets. Alles doet hij op de fiets. Naar zijn werk gaat hij op de E-bike. Dat gaat sneller en hij wil niet nat op zijn werk aankomen als het regent. Moet hij naar Leeuwarden, dan pakt hij de racefiets of neemt de vouwfiets mee in de trein. Nooit afhankelijk van (stads)bussen, op de fiets ben je vrij. Een ritje naar Groningen? Een makkie. Naar Den Helder? Geen probleem... hoewel, dat de Afsluitdijk dicht is, wist hij nog niet. Waarom fietsen? “Ik wil graag de wind voelen en buiten zijn.”

Bij Beletse moet alles snel. Fietsen, leren, maar ook eten. Tijd om te koken heeft hij nauwelijks, door zijn werk en vrijwilligerswerk. Als hij fietst gebruikt hij geen navigatie. Je moet gewoon goed om je heen kijken. Dan leer je de weg. In Eritrea fietste hij ook, maar daar had je snel een lekke band. “In de stad gaat het wel, maar daarbuiten is het lastig.”

Beletse

*De rechte vooruitfietsende fietser
Zijn zicht naar de toekomst
Van Wommels, Ljouwert, naar Heerenveen
Lachend doorgaan
Zijn kantelende pedalen brengen hem overal
De Piet Pelle van Batavus
De broodnodige broodheer
Altijd zicht op een zelf inkleurend landschap
De toekomst is vandaag*

Colofon

Wereld Vluchtelingen Dag Krant

Deze krant is een speciale uitgave van Amnesty International Leeuwarden voor de Wereldvluchtelingendag 2019.

Redactie: Amnesty International Leeuwarden

Fotografie: Huseen Khaled

Vormgeving: Amnesty International Leeuwarden

Met dank aan: Youssef, Islam, Tadese, Beletse, Asmaa, Sleman en Mouhamad Abo Jamous

Oplage: 6000

Druk: NDC grafisch bedrijf

www.amnestyleeuwarden.nl

AMNESTY
INTERNATIONAL

